

УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет: Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛЛ	1	0	0	1	0	6	1	7
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Балканистика

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Е	3	4	7
Е	3	5	4

(код и наименование)

Сравнително балканско литературознание (I и II част)

Преподавател: проф. дфн Румяна Л. Станчева

Асистент: няма

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	60
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		90
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	80
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	180
Обща извънаудиторна заетост		180
ОБЩА ЗАЕТОСТ		210
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		6
ОБЩО ЕКСТ		9

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	20
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	30
3.	Демонстрационни занятия	20
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	30
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	Устен изпит

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът по “Сравнително балканско литературознание” обхваща в програмата си както теоретичните въпроси на сравнителното литературознание, така и специфичното приложение на основополагащите принципи в балканистичен план.

Конкретният литературен материал обхваща подборно изучавани в предишните курсове творби от румънската, гръцката, албанската и българската литература на новото време, като се прехвърлят необходимите мостове към южнославянските литературни явления и други европейски канонични творби.

Предвидена е и съпоставка с развитието на европейските литературни процеси, главно чрез антологични образци на френската, немската, английската и руската литература, а за съвременния период се привличат за пример и американски явления. Самата същност на сравнителното балканско литературознание предполага постоянно съобразяване не само с националните и с балканските литературни явления, но и с развитието на европейските и световните литературни процеси.

Теоретичната част съдържа терминологични проблеми, история на предмета в европейски и в балкански контекст и по-подробно представяне на насоките с най-широко приложение в балканската литературна компаративистика като рецепционната естетика, имагологията, тематологията, жанрологията, културната история, митокритиката и др.

Студентите разработват курсови работи, в които прилагат теоретичната си подготовка върху конкретен литературен материал.

Предварителни изисквания:

Познания по история на отделните балкански литератури.

Познания по балкански езици.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Познания по европейска история
Очаквани резултати:
<p>В обучението по Сравнително балканско литературознание, първа и втора част, студентите се ориентират в обширната библиография по сравнително литературознание, усвояват основните теоретични постановки на сравнителното литературознание и на специфичните възможности при работа върху балканските литератури в европейски контекст. Задълбочават уменията си по текстов анализ като добавят критериите за сравняване на литературите като тематология, жанрове, митокритика и др.</p>

Учебно съдържание – 1 част

№	Тема:	Хорариум
1	Сравнението. История на компаративистиката. Сравнителното литературознание по света и в България.	3
2	Основания за сравнението между литературите на Европейския югоизток.	3
3	Непознати сравнения от историята на европейския натурализъм.	3
4.	Балканското сравнително литературознание и един триъгълен маршрут.	3
5.	Възможностите за прочит. Преводът. Критическата рецепция.	3
6.	Модернистични стратегии в румънския и българския роман.	3
7.	Тематология.	3
8.	Литературната рецепция и образът на балканските литератури.	3
9.	Имагологията и функционирането ѝ в сравнителното литературознание.	3
10.	Конструиране на образи и „Балканският ориентализъм”.	3
11.	Балканите в културологичната перспектива на Лучиан Блага.	3
12.	Литературният балканизъм – румънска тема с особен статут.	3
13.	Историческата носталгия в българската литература.	3
14.	Митът, фантастичното и екзотичното. Йон Лука Караджале – между сватбата и мита за фаталната жена.	3
15.	Представяне и обсъждане на курсовите работи	3

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Характеристики на Сравнителното литературознание и особености на съвременните проучвания в тази област. Преводна и критическа рецепция.
2	Основания за сравнението между литературите на Европейския югоизток. Сравнителното балканско литературознание в Софийския университет.
3	Имагологията. Степен на автентичност на образите на Другия. Стереотипи. Видове отношение към Другия.
4.	Функциониране на имагологията през оценъчните характеристики.
5.	Характерни черти на Натурализма, с примери от балканските литератури.
6.	Ориентализъм, Оксидентализъм, Балканизъм.
7.	Фантастичното: странно или вълшебно. Символичният пласт на текста.
8.	Модернистични стратегии в румънския и българския роман.
9.	Балканското сравнително литературознание и триъгълните литературни сравнения.
10.	Литературната рецепция и образът на балканските литератури.
11.	Йерархии и образи. Литературният балканизъм – румънска тема с особен статут; историческата носталгия в българската литература.

Учебно съдържание – 2 част

№	Тема:	Хорариум
1	Тематология и преговор на Първа част.	3
2	Към литературната памет за войната.	3
3	Екзотизмът у ранните балкански модернисти.	3
4.	Електронни списания, престиж и икономически аспекти в издаването на научни списания.	3
5.	Малки литератури и световни автори.	3
6.	Темата за танца в балканските литератури.	3
7.	Литературата и изкуствата.	3
8.	Мит и литературен мит.	3
9.	Анакреонтизмът в европейските литератури. Библейски сюжети на оперната сцена. Пинокио и Сътворението.	3
10.	Импresiонизмът и натурализмът.	3
11.	Сугестията, символизмът и градът.	3
12.	Цитирацията човек в литературата, по Никола Георгиев.	3
13.	Литература и технически прогрес.	3
14.	Фаталните портрети в литературите, по Светлозар Игов.	3
15.	Представяне и обсъждане на курсовите работи.	3

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Тематология. Темата за войната.
2	Екзотизмът в балканските литератури.
3	Символният капитал в литературата
4.	Трансформации в темата за танца.
5.	Литературата и изкуствата.
6.	Мит и литературен мит.
7.	Импresiонизмът и натурализмът.
8.	Литература и технически прогрес.
9.	Дълготрайност на литературните идеи. Анакреонтизмът в европейските литератури и на Балканите. Библейски сюжети на оперната сцена. Пинокио и Сътворението.
10.	Градът в символистичната поезия.
11.	Цитирацият човек, по Никола Георгиев.
12.	Портретът в европейските литератури, по Светлозар Игов.

Библиография на критическа литература:

- Румяна Л. Станчева. *Сравнително литературознание. Фаталната жена и 5 европейски кройки за романа*. София, Колибри, 2023.
- Румяна Л. Станчева. *Среща в прочита. Сравнително литературознание и балканистика*. София, Изд. Балкани, 2011, 1914 (второ издание).
- Румяна Л. Станчева. *Европейска литература/Европейски литератури. Европейски ли са балканските литератури?* София, Изд. Балкани, 2012.
- Румяна Л. Станчева. Йон Лука Караджале, „свой“ или „чужд“. – *Литературна мисъл*, 2018, кн. 2, том 61, с. 3-12.
- Боян Ничев. *Основи на сравнителното литературознание*. С., 1986, с. 60-79; 188-218.
- Клео Протохристова. *Западноевропейска литература. Съпоставителни наблюдения, тезиси, идеи*. Летера, Пловдив, 2003, с. 293-306.
- *Речник на литературните митове*. Под редакцията на Пиер Брюнел. София, Рива, 2007.
- Цветан Тодоров. *Въведение във фантастичната литература*. Прев. Кр. Кавалджиев. София, Семарш, 2009.
- Цветан Тодоров. *Завладяването на Америка*. Софи, Изд. На СУ, „Св. Кл. Охридски“, 1992.
- *Преводна рецепция на европейските литератури в България*. Том. 6 Балкански литератури. 2004.
- Мария Тодорова. *Балкани. Балканизъм*. София, 1999.
- Ханс Роберт Яус. *Исторически опит и литературна херменевтика*. С. 7-88; 210-259.
- Ант. Кузманова, Р. Л. Станчева, В. Алексова. *Румъния, на една река разстояние*. София, Изд. Отворено общество, 1999.
- *Българо-румънски литературни взаимоотношения през XIX век*. 1980.
- В. Трайков. Н. Жечев. *Българска емиграция в Румъния, XIV век – 1878*. 1986.
- *Литературно-естетически процеси на Балканите*. 1994.

Библиография в електронен вид:

- Ален Мондантон / Alain Montandon. Техническият прогрес и метаморфозите на европейските пространства през XIX век
<https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/6>
- Веселина Белева. КЪМ ЛИТЕРАТУРНАТА ПАМЕТ ЗА ВОЙНАТА (ПО ПРИМЕРИ ОТ РОМАНИ НА АСТРИД ЛИНДГРЕН, ДИДО СОТИРИУ И ГАБРИЕЛА АДАМЕЩАНУ) В: Несравнимото в европейските литератури. с. 206-216.
<http://digilib.nalis.bg/xmlui/handle/nls/30854>
- Манфред Шмелинг / Manfred Schmeling. От хуманизма до постхуманизма: разсъжденията за Европа у Томас Ман, Андре Жид и Ханс-Магнус Енценсбергер
<https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/7>
- Наталия АФЕЯН - Библейски сюжети на оперната сцена - <https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/114>
- Ирина Симеонова. ПИНОКИО КАТО АЛТЕР ЕГО НА РАЙСКИЯ ЧОВЕК
<https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/91>
- Никола Георгиев. *Цитирацията човек в художествената литература*. С., 1992, с. 1-32. <http://liternet.bg/publish/ngeorgiev/cit/predgovor2.htm>
<http://liternet.bg/publish/ngeorgiev/cit/vstyplenie.htm>
<http://liternet.bg/publish/ngeorgiev/cit/sancho1.htm>
- Румяна Л. Станчева. *Сравнителното литературознание във времето на нтердисциплинарността. Балкански примери и световни възможности*. - ЛЮБОСЛОВИЕ. БРОЙ 20, 2020, с. 41-59. Тема на броя КОМПАРАТИВИСТИКАТА. УИ „Епископ Константин Преславски“. <http://lyuboslovie.shu.bg/2020/20-lyuboslovie.pdf>
- Румяна Л. Станчева. *Сравнителното балканско литературознание в Софийския университет. Основания за сравнението между литературите на Европейския югоизток*
<https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/97>
- Румяна Л. Станчева. *Как да компенсирате загубата на красивото? Непознати сравнения от историята на европейския натурализъм*.
<https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/33>
- Румяна Л. Станчева. *Балканите в културологичната перспектива на Лучиан Блага*. – В: Пари, думи, памет. С., Кралица Маб, 2004, с. 326-337. И на адрес:
<http://www.bulgc18.com/pari/stancheva.htm>
- Румяна Л. Станчева. *Играта на конструиране на образи и „Балканският ориентализъм”*. <http://www.bulgc18.com/occidentalism/RStanch.htm>
- Румяна Л. Станчева. *Йон Лука Караджале – между сватбата и мита за фаталната жена*. 51–58. – В: Български и румънски – балкански отпечатък в славянското и романското наследство. Сборник в чест на 65-годишния юбилей на проф. д-р Василка Алексова. София: Факултет по славянски филологии, СУ „Св. Климент Охридски“, 2018, с. 51-58. <http://digilib.nalis.bg/xmlui/handle/nls/30855>
- Румяна Л. Станчева. *Общи термини в литературата и изкуствата. Примери с романа-фуга*. – Конференция Портрет на една непозната: присъствието на изобразителните изкуства в литературата, 10 и 11 април 2014, Софийски университет. - [CALIC - Общи термини в литературата и изкуствата. Примери с романа-фуга \(balkansbg.eu\)](https://calic.uni-sofia.bg/)
- Светлозар Игов. *ФАТАЛНИТЕ ПОРТРЕТИ У БАЛЗАК, ГОГОЛ, ПО, УАЙЛД*.
<http://liternet.bg/publish/sigov/fatalnite-portreti.htm>
- Стивън ТОТОСИ ДЕ ЗЕПЕТНЕК, Джошуа ДЖИА. Електронни списания, престиж и икономически аспекти в издаването на научни списания
<https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/31>
- Тео Д'хаен / Theo D'haen. Големи истории, малки литератури и световни автори

<https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/5>

- Франсис Клодон. ИМПРЕСИОНИЗМЪТ И НАТУРАЛИЗМЪТ. В: Несравнимото в европейските литература. София, Факултет по славянски филологии. Софийски университет „Св. Климент Охридски“, 2018, с. 80-86. <http://digilib.nalis.bg/xmlui/handle/nls/30854>

- Манфред Шмелинг / Manfred Schmeling. От хуманизма до постхуманизма: разсъжденията за Европа у Томас Ман, Андре Жид и Ханс-Магнус Енценсбергер <https://ejournal.uni-sofia.bg/index.php/Colloquia/article/view/7>

Художествени текстове:

Анна Каменова. *Харитининият грях*.

Борис Шивачев. *Изобретателят*.

Владимир Полянов. *Слънцето угаснало*.

Григориус Ксенопулос. *Богати и бедни*.

Димитър Димов. *Осъдени души*.

Емил Зола. *Нана*.

Илиас Венезис. *Еолийска земя*. София, 1983.

Исмаил Кадаре. *Посърналият април*.

Йон Лука Караджале. „Грех“. В: Караджале, Й. Л. *Израни творби*. Том. 3, с. 36-65.

Камил Петреску. *Последната нощ на любовта, първата нощ на войната*.

Мирча Елиаде. *Майтреи*.

Томас Ман. *Смърт във Венеция*.

Хортензия Пападат-Бенджеску. *Концерт от творби на Бах*.

Допълнителна литература:

-Daniel-Henri Pageaux. *La littérature générale et comparée*. 1994.

-Newton P. Stallknecht. Hrost Frenz. *Comparative literature. Method and perspective*. 1971.

-Owen Aldridge. *Comparative literature: matter and method*. 1969.

-Paul van Tieghem. *Literatura comparată*, Bucureşti, 1966.

-*Българо-румънски литературни взаимоотношения през XIX век*. 1980.

-В. Трайков. Н. Жечев. *Българска емиграция в Румъния, XIV век – 1878*. 1986.

-*Литературно-естетически процеси на Балканите*. 1994

-Мирча Елиаде. *Митът за вечното завръщане*. 1994.

-Михаил Арнаудов. *Основи на литературната наука*. С., 1942, с. 53-58; с. 323-327.

-*Представата за “Другия” на Балканите*. 1995.

-*Проблеми на сравнителното литературознание*. 1978.

-Светлозар Игов. Слизането от Балкана – интенционалната заблуда на Йордан Йовков. В: „*Старопланински легенди*” и българската национална идентичност. *Нови изследвания*. София, Изд. „Българска книжица”, 2009, с. 52-63.

-Ханс Роберт Яус. Литературната история като провокация към литературознанието. В: -Х. Р. Яус. *Исторически опит и литературна херменевтика*. 1998.

-Цветан Тодоров. *На чужда земя*. София, 1982, с. 164-215.

Дата: 07.06.2024 г.

Съставил:

Проф. дфн Румяна Л. Станчева

Приета с протокол №6 от ФС на ФСФ от 11.06.2024 г.